

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

5. Bonzj duo doctiss. conuertuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

5.
Bonzij duo
doctiff. con-
uertuntur.

In iis Bonzios duos Philosophia, & Theologia sua claros, Regnum magni Meaci incolebant, & inde aliquid inaudierant de nouo Deo, eiusque religionibus ex Europa profectis, vulgatisque iam Saxuma, Firan-do, Amanguccio, & Bungo. Fama igitur, illecti & mirè auidi rerum præsentia illam experiri, arumnosum illud, & longum iter comites ineunt, & Funaium tandem prosperè appellant. Illic taciti primùm Christianorum mores quos descripsimus obseruant; iamque inde apud se statuunt; non potuisse aliunde quàm ex Deo & cœlo fluere hanc legem, quæ suos tam sanctis regeret institutis, & (quod apud Iapones nihil validius) cum rectæ rationis tam certo iudicio conformatis. Sic ij quasi femiermes, ad Gagum accedunt, horam eius commodo, ex eo petunt qua per aliquot dies, veritatem cum illo indagarent cuius vnus desiderio tenebantur. Ambo vt dixi acres ingenio, & docti, alter etiam acutior altero, & in Philosophicis excellens, sciendi studio rem agebant, non animo pugnandi: quare fortiter quidem assidueque disputabant; pertinaciter nequaquam, & vbicumque lux veræ rationis affulsisset, illuc ibant, & se victos gaudebant: quod tamen illos prorsus expugnauit, non tam Gago quam Paulo videtur Apostolo gentium deberi; loco enim ex eius seu Epistolis, siue concione ad Areopagum, cum perstringeretur à Gago pressius literatior Bonzium, admirans quæsiuit de Paulo quis esset: quo æno vixisset: unde illi tanta rerum tantarum perspicientia? & hic exorsus à capite Gagus, totam illi parentis, & conuersi Pauli Christumque gentibus prædicantis narravit historiam, quæ præmissa quauis disputatione, potentius Bonzium expugnauit, qui breui cunctatus, seque alto intorsum silentio colligens; mox, Pater inquit, hæcenus disputatum, tuus sum, & Dei qui me tua opera suum facit. Paulum secutus sum amentem, respicientem sequor; secuturus quoque apostolum in præconio diuinæ legis, huiusque propositi pignus, meipsum tibi sisto baptizandum, & Pauli nomine signandum: sub hæc alter velut ex comitis suspensus voluntate & ipse illico manus dedit, interrogauitque, num quos Paulus socios habuisset, optare se illius nomen qui fuisset maximè Paulo carus: vterque splendido instructu & festis Christianorum lætitiis, baptismo lustratus, alter Pauli appellationem, Barnabæ alter ex eo tulit: ambo sanctimonia insignes præsertim Paulus de quo eiusque vita, plane digna nomine quem gerebat, extat P. Ludouici Froes data Malacæ epistola. [Paulus ait, iis accensendus est, per quos Deus admirabilia inter Iapones edit. Ex quo Christo se dedit, ieiunat quotidie; breui somno contentus, & saxo loco ceruicalis, à media nocte meditationi multum temporis infumit, & sæuit in se flagellis crudeliter. Pagos obit prædicatione diuinæ legis, & Euangelij explicatione, quibus multos Deo lucrificat. Venit ad Gagum identidem confessione animum purgaturus, statimque suum ministerium repetit, & adhibetur diuinitus ad patranda perpetuo miracula] ita Froes. Tamen si facultas edendi miracula multis fuit cum Paulo communis, quos ad Christi fidem eorum animis altius

altius inferendam, & cohonestandum professionis recentis meritum, condecorabat Deus illa potestate; quam exerebant ferè aut signo crucis, aut aqua lustrali ægrotis aspersa, vel ab iis hausta, & ea Bungo ex Patribus à quadagesimo nonnunquam milliari petebatur, seruabaturque illius vasculum pro thesauro. His alleuamentis grauidæ complures, dæmonis occupatione (apud Iapones crebra) partu prohibita; complures siderati, & membris quandoque omnibus affecti, muti, cæci leprosi, aliisque pessimè à morbis habiti curabantur, sanatione plærumque repentina. Ethnicus adolescens annorum tredecim, cum baptismo vsum recepit oculorum, discussa cæcitate quam infans incutrerat. Familiam ethnicam malignus hostis infestabat possessione diu à patribus in filios, & nepotes protracta, eam Gagus à cultu falsorum Deorum simul & ab illa tyrannica vexatione asseruit. Profuderant miseri bonorum optima in Deos, & Bonzios, vt semper deterius valerent garriebant dæmones illorum ore, & per eos, quædam miris similia ludebant, cuiusmodi fuit cibo in alteram, & tertiam hebdomadam abstinere, vocato Gagus in eorum vnum nomine Christi IESV, & augustissimæ Trinitatis, dum horrendis modis agitaretur à Dæmone, eum illico liberauit: quo beneficio permotus tum ille, tum grandævus parens, & septem qui aderant alij Christiano lauacro purgati sunt. Eius tamen soror quam ab annis triginta occupabat dæmon non ita facile est sanata; discerpens miseram dirus hostis, gloriabatur mortalium neminem tentaturum extrudere se possessione ætatum trium; cantabat labris feminae obstrictis, negabat vociferans vllius se hominis aut Dei imperio pellendum; tum in subitos fletus & lamenta erumpens, velut sui misertus quærebat ecquo tandem esset inde recedens abiturus? Christianos ex propinquo multos, exorcismorum acciuerat nouitas, qui calamitose permoti spectaculo genua in preces pro arreptitia dum flectunt, & Pater interea exorcismis in dæmonem fulminat, nequissimum spiritum statione diuturna fugat. Vultu in placidam speciem ex horribili reformato, IESVM, Mariam. S. Michælem appellat femina, bibit aquæ lustralis pauxillum, planeque ab hostelibera baptizatur. Christianum quendam violentæ febres in vitæ periculum egerant; poscenti remedium aliquod, imperauit Gagus, se cruce signaret, diuinæ Triados personas in auxilium vocaret, præterea nihil; & hoc tam facili leuamento febrim ocysus abegit. Valetudine gestiens tam commodo emptæ, redibat ad opus, cum cœpit apud se ambigere, extinctæ qua tunc æstua-uerat febri, successura num esset alia cuius periodus in diem proximum recurrebat. Hoc metu perditæ anxius, subit in fanum ethnicorum quæ forte præteribat; idolo supplicat sanitatem sibi vt seruet tam bellè restitutam. Sequitur mox sceleratè precantem condigna gratia; domum suam intrarat cum febri corripitur vehementissima quæ delirum caput suo cerebro reddidit; nam sacrilegij dolore, quàm corporis grauius æstuans, ad Gagum reuertitur, fatetur gemens admissum scelus; obiur-

gatur

gatur ab eo pro immanitate nefarij criminis, iubetur nihilominus ex miseratione stolidæ incredulitatis, idē quod prius remedium malo adhibere, adhibetque efficiētiā tam præsentī, vt quo temporis puncto se cruce signauit eodem valuerit. Fuit hoc item peculiaris beneficentiæ quod Funaij Gagus venatorum Præfecto impetrauit, pietatis feruida Christiano: falconem Regi carissimum, suo cuidam crediderat puero aperti cœli sereno permittendum; ventum falco secutus, nimis secundum & validum, tam procul auolauit, vt frustra iam essent reuocantis pueri tum voces tum oculi, eiusque receptum desperans, timore verberum fugeret. Filij iacturam tam leui ex causa dolens mater, instat lachrimis apud Gagum, falconis reditum à Deo obtineat, quod alioqui filius ad herum nunquam esset omnino reuersurus. Quin & herus pro se sollicitus, ne, vt minimum, gratia caderet, multas circum in cassum percursarat leucas nullo auis recuperandæ indicio. Promisit Pater optimæ feminæ commendaturum Deo quod optabat, & promisso stetit: postridiē domo efferebat pedem, & conspicatur falconem desuper giros circum volatu agere quales solent ex alto in prædam descensuri: Præfectum aucupij, iubet illico moneri à quo notis vocibus illectus falco in pugnum reuolat; matrique filium fugitium, hero securitatem regiæ gratiæ vna reddit.

6.
Amanguccium euetitur.

Dum augent benigni prouentus tenuitatē Ecclesiæ Bungenfis; Amangucciana paucis horis, aprili mense præceps ruit, anno 1556. regni Principes duo, & magistratuuum, capitales gerebāt inimicitias, vterque potens, paribus vterque tumidus affectantium clientelis, hoc solum ad confligendum operiens, vt mutuo sibi occurrerent; rexque in iis irritam operam sumpserat vel conciliandis, vel vrbe pellendis, quod scissum in partes populum secum armis vtriusque timendis raperent. Nondiu tenuit clausam stragem hæc nubes, erupit aliquando, & totam armis, & sanguine Amanguccium miscuit: cumque igni quàm ferro pugnent asperius Iapones, armis alij dum certant, alij domibus aduersæ factionis tam velox incendium intulere, vt impluisse cœlo videretur, vixque horarum plus trium spatio, decem millia domorum, vt pote ex ligno, fauillæ tumulum faceret, hoc est urbem prope vniuersam. Rex clam stragi ereptus, suam quandam in arcem se subduxit; Christiani ruinæ superstitēs, & longorum exin prælagi bellorum Patrem suum Cosmum enixè rogarunt, alio se loco tueretur, quoad ciuilium turbinum conquiesceret tempestas. Sed hoc malorum articulo auelli à filiis non tulit, quos & vnicè amabat, & videbat de sua impensius quam de propria vita laborare. Senem se ac metæ proximū; quod vitæ supererat, tū breue, tum parū vtile; leuis damni futurum si occideretur, moriturum inter eos libentius, quàm procul ab iis victurum. Quibus tunc quidem illis satisfacit hæsitque ibidem dum in cineribus ædium euersarum noua ædificia construuntur; sed elapsō vix mense, hostis nouus, planèque omnibus improuisus nouam urbem leuca iam propior exterreret. Princeps fuit